

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

**Kamu Elektronik Ödeme Sistemi (KEÖS)
Tanıtım Toplantısı Konuşması**

Erdem BAŞÇI

13 Nisan 2012, Ankara

Sayın Başbakan Yardımcım, Sayın Bakanım, Saygıdeğer Konuklar ve Değerli Basın Mensupları,

Paranın daha hızlı ve güvenli hareket edebilmesi, son yıllarda iletişim ve bilişim teknolojilerinde gözlenen ilerleme sayesinde mümkün hale gelmiştir. Ödeme sistemlerinde bankacılık sektörünün temel objesi olan “para”nın elektronik ortamda kaydi bir şekilde işlevini devam ettirmesi, çağın teknolojik olanaklarının yaygın ve etkin bir şekilde kullanılmasına imkan sağlamıştır. Bu imkan, bilişim teknolojileri sayesinde paranın daha çabuk ve risksiz el değiştirmesini sağlayacak “elektronik ödeme” fikrini doğurmuş ve elektronik ödeme sistemlerine 90’lı yıllardan itibaren hızlı bir geçiş yapılmıştır.

Bu çerçevede merkez bankalarının öncülüğünde ulusal ödeme sistemleri kurulmuş ve bu sistemlerin sınır ötesi bağlantılarının tesisi ile küresel ödeme sistemlerine intibak süreci başlamıştır. Ödeme sistemlerindeki gelişmeler, uygulamalar ve yeni ortaya çıkan standartlar, merkez bankalarının finansal piyasalarda istikrarın sağlanması konusundaki görev ve sorumluluklarını da artırmıştır.

Etkin bir ödeme sistemine sahip olmayan bir ekonomide, ödemelerin gecikmesi, yüksek aracılık maliyetlerinin oluşması ve mutabakat risklerinin ortaya çıkması beklenir. Böyle bir durumda, ekonominin ya da mali sistemin bir bölümünde başlayan sorunlar süratle diğer bölümlere de sirayet edebilir. Bunun sonucunda da, ekonomik faaliyetin durmasına yol açabilecek “sistemik riskler” gelişebilir.

Merkez bankalarının, ödeme sistemlerinin tasarımında, işleyişinde ve gözetiminde aktif rol almasının önemi, küresel finansal sistemin boyutu dikkate alındığında daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bu doğrultuda, ödeme sistemlerinin geliştirilmesi ve yenilenmesi için, dünya genelindeki eğilimleri de izleyerek finansal sistemimizle yakın bir işbirliği içinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Bankamızın Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) bünyesindeki Ödeme ve Mutabakat Sistemleri Komitesine (CPSS) üyeliği 2009 yılında sonuçlandırılmıştır. Ödeme ve mutabakat sistemlerine ilişkin temel küresel prensiplerin ve standartların belirlendiği bu platformda ülkemiz Bankamız tarafından temsil edilmekte ve buradaki çalışmalara aktif katılım sağlanmaktadır.

Ayrıca, Bankamıza Kanunumuzla verilen yetkiyle, ülkemizdeki tüm ödeme sistemlerini içeren genel standartlara ilişkin düzenleme ihtiyacı göz önüne alınarak Avrupa Birliği müktesebatına da uyumlu bir “Ödeme Sistemleri Kanun Taslağı” hazırlanmış ve söz konusu taslak ilgili kurum ve kuruluşların görüşüne açılmıştır. Kurumlardan gelecek görüşler çerçevesinde yapılacak değişiklikler sonrasında oluşacak Kanun Taslağının en kısa sürede TBMM tarafından ele alınması ile ödeme sistemleri konusunda AB müktesebatı ve uluslararası standartlarla uyumlu bir hukuksal çerçevenin çizilmesi yolunda önemli bir adım atılmış olacaktır.

Değerli katılımcılar,

Elektronik ödeme sistemlerinde yaşanan gelişmelerle, kamunun etkin nakit yönetimi ve kaliteli hizmet verme anlayışı, kayıt dışı ile mücadele çalışmalarıyla birleşince, kamu ödemelerinin önemli bir kısmının elektronik ortamda yapılması gerekliliği doğmuştur.

Gelişmiş ülke uygulamalarına bakılacak olursa 90’ların sonunda ABD ve İngiltere’de kamu ödemelerinin elektronik olarak yapılması zorunluluğunun getirildiği görülmektedir. Bu doğrultuda, Amerikan Hazinesi, 1999 yılında sosyal sigorta ödemeleri ve vergi iadeleri ile diğer bazı ödemelerin elektronik ortamda yapılmasına imkân sağlamıştır.

Ülkemizde ise 1972 yılından 2007 yılına kadar genel bütçeye bağlı bazı muhasebe birimlerine ait yurt içindeki tahsilat ve ödemelerin Ziraat Bankası şubeleri aracılığıyla Bankamız Ankara Şubesi nezdindeki Hazine adına açılmış olan tek bir hesapta muhasebeleştirilmesi şeklinde işleyen tek hazine hesabı sistemi yürütülmüştür.

Gelirlerle giderlerin karşılıklı olarak denkleştirilmesi esasına dayanan bu sistemin, zamanla gereksinimleri karşılayamaması nedeniyle, 31 Temmuz 2007 tarihinde Bankamız, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı arasında imzalanan protokol ile Tek Hazine Cari Hesabı yöntemine geçilmiştir. Bu sayede, Hazine’nin günlük nakit programında olmayan ödemelerin yapılmaması ve tahsilatların da ödeme için kullanılmaksızın doğrudan Hazine’ye aktarılması sağlanabilmektedir.

İmzalanan protokol ile çalışmalarına başlanan ve bugün önemli bir aşamasını tamamladığımız Kamu Elektronik Ödeme Sistemi (KEÖS) ile genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin nakit ihtiyaçlarının bildirilmesi, ihtiyacın karşılanması ve ödeme talimatlarının gerçekleştirilmesi işlemlerinin hepsi elektronik ortamda yapılabilmektedir. KEÖS, bu işlemlerin herhangi bir müdahaleye gerek olmadan otomatik olarak yapılmasına olanak sağlayan ve bu yönü ile dünya uygulamaları için de örnek sayılabilecek “uçtan uca” prensibiyle çalışan bir otomasyon sistemidir. Bu sistemde, Bankamızca güvenli bir bilişim mimarisi kullanılarak hazırlanan altyapı ile kamu ödeme işlemlerinin her adımı, Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığı'nca anlık olarak takip edilebilmektedir.

2008 yılında 9 merkez muhasebe birimi ile uygulanmaya başlanan sistemde bugün 19 merkez muhasebe biriminin ödemeleri Bankamız aracılığıyla başarılı bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Rakamlarla ifade edecek olursak 2011 yılı başından 2012 yılı Mart ayı sonuna kadar KEÖS aracılığı ile 399.775 adet ve yaklaşık 179 milyar Türk lirası tutarında ödeme emri yerine getirilmiştir.

Değerli Katılımcılar,

Bugün, yasal altyapısı 18 Haziran 2011 tarihinde yayımlanan usul ve esaslar ile yeniden şekillenen KEÖS'ün, halen Ziraat Bankası tarafından başarı ile yürütülen taşra muhasebe birimlerinin yaptığı ödeme işlemlerini de kapsayacak şekilde ülke geneline yaygınlaştırılması kapsamında önemli bir adım daha atılmaktadır.

KEÖS'ün yurt çapında tüm muhasebe birimleri tarafından kullanılmasıyla, kamu ödeme işlemlerinin tamamı elektronik ortamda yapılacak ve ödeme sisteminde “elle yapılan” işlemlerden kaynaklanabilecek hatalar en aza indirilecektir. Ayrıca, son yıllarda kamuda etkinliğin artırılması çerçevesinde geliştirilen e-devlet yaklaşımları içerisinde kağıt ve zaman israfını önlemesi ve çevrenin korunmasına olumlu katkı sağlaması bakımından da KEÖS büyük önem taşımaktadır.

Sözlerime son verirken ülkemizin kamu elektronik ödeme sisteminin gelişmesinde ve dünya genelinde örnek gösterilen bir düzeye ulaşmasında emeği geçen herkese huzurlarınızda takdirlerimi ve teşekkürlerimi sunmayı bir borç biliyor ve saygılar sunuyorum.